

Asia: VN/25768/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tuomi Logistiikka Oy (myöhemmin Tuomi) on usean hyvinvointialueen sekä pirkanmaalaisten kuntien omistama yhtiö. Pirkanmaan hyvinvointialueella vastuullemme kuuluvat vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten sekä kehitysvammaisten työkyytien ja ikäihmisten päiväkeskuskuljetusten toteuttaminen. Lisäksi toteutamme erityislasten koulukuljetuksia usean kunnan alueella. Tuomi vastaa näiden kuljetusten toteutuksesta kokonaisvaltaisesti, kuten kilpailutuksesta, sopimushallinnasta, välityksestä ja suunnittelusta.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen liikenteen palveluista annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Monet hallituksen esityksessä olevat asiat taksiliikenteen luotettavuuden ja turvallisuuden parantamiseksi ovat kannatettavia. Esitys kuitenkin sisältää kohtia, jotka toteutuessaan voisivat hankaloittaa yhteiskunnan korvaamien kuljetusten toteuttamista kokonaisuuden kannalta järkevimmällä tavalla. Pyydämme hallitusta huomioimaan yhteiskunnan korvaamien kuljetusten erityistarpeet, jotta lainsäädännöllä ei vaikeutettaisi näiden kuljetusten toteuttamista ja mahdollisesti lisättäisi niiden kustannuksia.

Taksamittarin pakollisuus

Hallituksen esityksessä liikennepalvelulain pykälää 15 a § muutettaisiin siten, että jatkossa taksiliikenteeseen käytettävässä ajoneuvossa tulisi olla mittauslaitelain (707/2011) vaatimukset täyttävä taksamittari ja taksamittari keräisi jokaisesta taksimatkastasta sähköisessä muodossa tietyt tiedot, kuten matkan ajankohta ja pituus sekä matkan hinta- ja maksutapatiedot.

Tuomen operoimien yhteiskunnan korvaamien kuljetusten osalta laissa määritetyt tiedot (15 a §) kuljetuksista kerätään jo tällä hetkellä kuljettajalla käytössä olevalla ajoneuvosovelluksella. Taksamittarin käyttö näissä kuljetuksissa olisi siis käytännössä päällekkäistä tiedon keräämistä.

Erityisen haastavaa olisi matkan hintatiedon tallentaminen taksamittariin. Tuomen operoimissa yhteiskunnan korvaamissa kuljetuksissa matkan hinta perustuu palveluntuottajan ja Tuomen väliseen sopimukseen. Osassa kuljetuksissa kuljettaja saa ajoneuvosovelluksen kautta tiedon matkan kustannuksesta ennen kuljetuksen suorittamista. Osassa kuljetuksia kuljettajalla ei kuitenkaan ole tietoa kuljetuksen hinnasta sen toteutushetkellä. Näissä tapauksissa kuljetuksen sopimushinta perustuu lähtökohtaisesti toteutuneeseen reittien kestoon. Näin ollen hinta ei ole kuljetuksen suoritushetkellä kuljettajan tiedossa. Koska hinnoittelu ei perustu yksittäisen reitin kestoon tai pituuteen, ei ole mielekäästä tai kaikissa tilanteissa edes mahdollista jakaa päivän aikana palveluntuottajalle kertynyttä kokonaishintaa reiteittäin. Kuljettajan ei siis ole käytännössä mahdollista kirjata kuljetuksen hintatietoa taksamittariin.

Jos taksamittarin käyttö tulisi kaikissa kuljetuksissa pakolliseksi ja reitin hintatieto tulisi olla syötettävissä taksamittariin, rajoittaisi se hankintayksiköiden mahdollisuuksia määrittää sopimus- ja palvelukohtaisesti järkevimmät hinnoittelumallit. Tietyissä palveluissa ja sopimuskokonaisuuksissa on kokonaistaloudellisesti järkevintä käyttää reittikohtaisen hinnan sijaan esimerkiksi päivähintaa. Jos hinnoittelumalleja taksamittarin käytön myötä rajoitettaisiin, voisi se pahimmillaan johtaa yhteiskunnan korvaamien kuljetusten kustannusten kasvuun. Taksamittarin käyttö ei näissä kuljetuksissa myöskään toisi muiden tietojen keräämisen osalta lisäarvoa, koska kyseiset tiedot kerätään jo tällä hetkellä ajoneuvosovelluksen kautta ja ne toimitetaan myös palveluntuottajille kuukausittain. Tiedot ovat näin ollen tarvittaessa viranomaiselle toimitettavissa joko Tuomen tai palveluntuottajien toimesta.

Ajoneuvojen rekisteröinti luvanhaltijan yksinomaiseen hallintaan ja voimassa olevaan liikennelupaan

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättävän liikennepalvelulain 17 §:n 2 momenttiin taksiliikenneluvan haltijan velvollisuus huolehtia, että ammattimaisessa henkilökuljetusliikenteessä käytettävä moottorikäyttöinen ajoneuvo on sen yksinomaisessa hallinnassa, ja että se on merkitty liikenneasioiden rekisteriin. Sen lisäksi ajoneuvo tulisi kytkeä kyseisen luvanhaltijan liikennelupaan.

Hallituksen esityksen perustelut taksien valvonnan ja tunnistamisen helpottamiseksi ovat ymmärrettävät. Tuomen operoimissa yhteiskunnan korvaamissa kuljetuksissa on kuitenkin osassa sopimuksissa velvoitettu, että palveluntuottajan on tietyissä tilanteissa, kuten varsinaisen ajoneuvon ollessa huollossa, käytettävä vara-ajoneuvoa kuljetusten suorittamiseksi. Vara-ajoneuvon käytöstä on ilmoitettava Tuomelle ja vara-ajoneuvoa saa käyttää vain rajoitetun ajan. Nykyisen lain mukaan (17 § 4 momentti) ”Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske kuljetuksiin käytetyn ajoneuvon lyhytaikaisen tilapäisen rikkoutumisen vuoksi käytössä olevaa korvaavaa ajoneuvoa---”. Myös

jatkossa tulee olla mahdollista käyttää yhteiskunnan korvaamissa kuljetuksissa vara-ajoneuvoa lyhytaikaisesti korvaamaan varsinaista ajoneuvoa.

Jos vara-ajoneuvon käyttö hankaloituisi, ja esimerkiksi vuokra-auton käyttö ei olisi mahdollista, voisivat yhteiskunnan korvaamien kuljetusten toteutuminen vaarantua yksittäisissä tilanteissa. Haasteita tämä toisi erityisesti harvaan asutuilla alueilla, joissa palveluntuottajien ja kaluston määrä on lähtökohtaisesti vähäisempää sekä erityislasten säännöllisissä koulukuljetuksissa, joissa voi olla vaatimus kuljetuksen toteutumisesta saman kuljettajan toimesta. Jos palveluntuottaja ei pystyisi poikkeustilanteessa toimittamaan vara-ajoneuvoa kuljetuksen toteuttamiseksi, pitäisi kuljetus todennäköisesti toteuttaa toisen palveluntuottajan toimesta ja lapsen tarve samasta kuljettajasta ei täyttyisi.

Pyydämme hallitusta varmistamaan, että esityksessä olevilla muutoksilla ei hankaloiteta tai rajoiteta yhteiskunnan korvaamien kuljetusten toteuttamista tilanteissa, joissa palveluntuottajalta edellytetään vara-ajoneuvon tilapäistä käyttöä esimerkiksi varsinaisen ajoneuvon yllättäen rikkoutuessa tai ollessa huollossa.

Vaatimus erillisestä taksikilvestä

Hallituksen esityksessä on esitys erillisen taksikilven käyttöönotosta taksiliikenteessä. Lähtökohtaisesti vaatimus taksikilvestä taksien tunnistettavuuden lisäämiseksi on ymmärrettävä. Taksikilven osalta ongelmaksi voi kuitenkin yhteiskunnan korvaamien kuljetusten osalta muodostua edellä mainitut tilanteet, joissa palveluntuottajan on poikkeustapauksissa, esimerkiksi varsinaisen ajoneuvon ollessa huolettavana, käytettävä vara-ajoneuvoa.

Tämänkin osalta pyydämme hallitusta varmistamaan, että esityksessä olevilla muutoksilla ei hankaloiteta tai rajoiteta yhteiskunnan korvaamien kuljetusten toteuttamista tilanteissa, joissa palveluntuottajalta edellytetään vara-ajoneuvon tilapäistä käyttöä esimerkiksi varsinaisen ajoneuvon yllättäen rikkoutuessa tai ollessa huollossa.

Taksiliikenneluvan ja taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytykset

Hallituksen esityksessä esitetään taksiliikenneluvan sekä taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen rajoitteiksi tietyt rikoslaissa mainitut rikokset. Lisäykset ovat kannatettavia taksiliikenteen luotettavuuden ja turvallisuuden lisäämiseksi.

Lainsäädännössä on kuitenkin puutteita palveluntuottajien sekä kuljettajien valvonnan osalta. Tuomen tyyppisellä yhteiskunnan korvaamia kuljetuksia operoivalla yhtiöllä ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta tarkistaa palveluntuottajien tai kuljettajien rikosrekisteriotteita esimerkiksi lapsiin, vammaisiin tai ikäihmisiin kohdistuneiden seksuaalirikosten osalta. Rikokset ja luvan myöntämisen edellytykset toki tarkistetaan viranomaisen toimesta lupia myönnettäessä. Lupien myöntämisen jälkeen yhteiskunnan korvaamia kuljetuksia operoivalla taholla tulisi olla mahdollisuus rikosrekisteriotteiden tarkastamiseen, jotta myös lupakauden aikana pystyttäisiin paremmin ja tehokkaammin poistamaan rikoksiin syyllistyneiden palveluntuottajien ja kuljettajien osallistuminen yhteiskunnan korvaamien kuljetusten toteuttamiseen. Näin pystyttäisiin paremmin varmistamaan kuljetusten turvallisuus.

Huomionne esityksen nykytilan arviointia koskevasta luvusta 2

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Huomionne taksiliikenneluvan myöntämisen edellytyksiä koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Karhula Kaisa
Tuomi Logistiikka Oy